

Frá vinstri: Meliha C. Kapetanovic aðjúntk prófessor við LU, Jón Þorkell Einarsson yfirlæknir gigtardeildar SUS, Jónas A. Aðalsteinsson yfirlæknir og prófessor á húðdeild, Ólafur Pálsson doktorsnefni, Vinod Chandran prófessor við Háskólann í Toronto, Sædis Sævarsdóttir forseti læknadeildar HÍ, Þorvarður J. Löve prófessor við HÍ og Björn Guðbjörnsson prófessor emeritus HÍ.

Doktorsvörn við læknadeild Háskóla Íslands og læknadeild Lundarháskóla Ólafur Pálsson

Föstudaginn 13. febrúar 2026 varði Ólafur Pálsson doktorsritgerð sína í læknávisindum við læknadeild Háskóla Íslands og læknadeild Lundarháskóla. Ritgerðin ber heitið: Að kanna bilið milli rannsókna og raunveruleika í sóragigt (*Exploring the Gap Between Clinical Trials and Real-World Practice in Psoriatic Arthritis*).

Andmælendur voru Vinod Chandran, prófessor og dósent við University of Toronto, og Jónas Aðalsteinn Aðalsteinsson, prófessor við læknadeild HÍ. Umsjónarkennari og leiðbeinandi var Björn Guðbjörnsson og meðleiðbeinandi Þorvarður Jón Löve. Umsjónarkennari og leiðbeinandi við Lundarháskóla var Meliha C. Kapetanovic og meðleiðbeinendur voru Jón Þorkell Einarsson og Johan K. Wallman. Sátu leiðbeinendur við Lundarháskóla einnig í doktorsnefnd við Háskóla Íslands.

Ólafur útskrifaðist úr Háskóla Íslands og lauk síðan kjarnanámi í lyflækningum (*Core Medical Training*) við Landspítala og varð meðlimur Royal College of Physicians (MRCP). Hann hélt til Lundar

í Svíþjóð og lauk þar sérnámi í gigtarlækningum 2022. Ólafur snéri heim sama ár og hefur síðan starfað á Landspítala og á Gigtarmiðstöðinni sem gigtarlæknir og stundað kennslu læknanema við Háskóla Íslands.

Sóragigt er langvinnur bólgusjúkdómur í liðum tengdur húðsjúkdómnum psoriasis. Hann getur haft djúpar og langvinnar afleiðingar, bæði fyrir sjúklinga sem þjást af honum og fyrir samfélagið. Í verkefninu eru skoðuð gögn úr gæðagagnagrunnum líftæknilyfja.

Í fyrsta verkefninu var sýnt fram á að sjúklingar með sóragigt sem uppfylla ekki inntökuskilyrði slembiraðaðra rannsókna á líftæknilyfjum fá jafn mikinn ávinning af slíkum lyfjum eins og þeir sem uppfylla inntökuskilyrðin. Í öðru verkefninu var sýnt fram á að við upphaf líftæknilyfjameðferðar með TNF-hemlum minnkar notkunin á bólgueyðandi verkjalyfjum um 40-50%.

Markmið meðferðar við sóragigt er að upphæfa öll einkenni og teikn um sjúkdóminn, ef það er hægt, með öðrum orðum að koma sjúklingum í sjúkdóms-

hlé, helst án nokkurra aukaverkana meðferðar. Að ná og viðhalda sjúkdómshléi yfir lengri tíma, svo kölluðu viðvarandi sjúkdómshléi, hefur sýnt sig að bæta langtímahorfur í iktsýki. Í síðustu tveimur verkefnum er skoðuð tíðni viðvarandi sjúkdómshlés og forspárþættir fyrir því bæði í Svíþjóð og á Íslandi. Þrátt fyrir gott aðgengi að lyfjameðferðum upplifir helmingur sjúklinga aldrei sjúkdómshlé og færri en þriðjungur þeirra fá viðvarandi sjúkdómshlé. Karlkyn og minni þreyta við upphaf meðferðar spá fyrir betri líkum á að ná viðvarandi sjúkdómshléi.

Hvað segir nýdoktorinn?

Afhverju vildir þú verða læknir?

Sumir þurfa að hugsa sig mikið um hvað þeir vilja læra og starfa við. Ég er einn af þeim heppnu sem þurfti aldrei að velta því fyrir mér. Ég vildi verða læknir frá barnsaldri og get engar skýringar gefið á því.

Hversu erfitt er að verða doktor á skalanum 1-10?

9.

Hvað yrði þitt fyrsta verk sem heilbrigðisráðherra?

Stöðva smásölu áfengis utan ÁTVR (eða netpöntun eða hvað sem þetta þykist heita). Ég kann engar aðrar töfralausnir en nóg er af verkefnum. Efla heimaþjónustu til að tryggja sjálfstæða búsetu og minnka þörf á spítalavist við færniskerðingu til skemmri tíma. Byggja þak inn í kerfið á biðtíma eftir skurðað-

gerðum og nýta þjónustu sjálfstætt starfandi heilbrigðisstarfsfólks svo léttu megi á verkefnum sérhæfðra stofnana. Setja á fót kerfi sem tryggir að beiðnir/tilvísanir séu staðfestar, móttekna og lesnar og að áætlaður biðtími sé skýr og aðgengilegur. Nú lauk ég doktorsnámi einnig við sænskan háskóla og þar þótti mér ein stefna áhugaverð, að doktorsnenum er kennt og skylt að miðla vísindavinnu sinni einnig til almennings og auka þannig vísindalæsi. Vísindin efla alla dád.

Hvað er skemmtilegast að gera þegar þú ert ekki í vinnunni?

Ég veit fátt skemmtilegra en að spila borðspil og geri það eins oft og ég get, við dætur mínar, konu og vini. Spilasafnið telur hundruð spila af öllum stærðum, gerðum og litum. Tölvuleikir og bókalestur fylgja þar á eftir.